

www.gofs.ugent.be

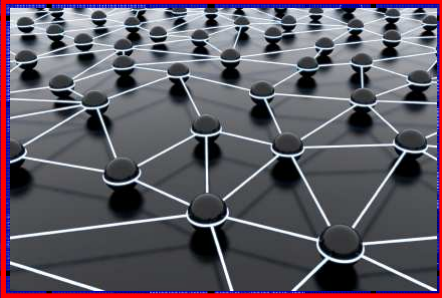
Marleen Easton

Governance and Policing Studies

18-11-2009

NODAL POLICING

de GRENZEN van PARTNERSHIPS?!

Kwaliteit in de keten:
een volwaardig partnerschap?!

1

GofS
Governance of Security

18-11-2009

"NODAL POLICING" : de GRENZEN van PARTNERSHIPS?!

STRUCTUUR UITEENZETTING

1. Conceptuele duiding van de 'nodale oriëntatie'
2. Verkennende studie in de Antwerpse haven
3. Enkele kanttekeningen...

Kwaliteit in de keten:
een volwaardig partnerschap?!

2

1. CONCEPTUELE DUIDING VAN DE NODALE ORIËNTATIE

- **Introductie in 'Politie in ontwikkeling: visie op de politiefunctie' (2005, Ned)**
- **Conceptueel schatplichtig aan Spaanse socioloog Manuel Castells 'The rise of the network society'.**
- **Knooppunten van stromen geld, personen, goederen en informatie ultieme gelegenheidsstructuren voor criminaliteit**
- **Operationeel? Geografische nodale oriëntatie = versterking toezicht en controle op fysieke infrastructuur (wegen, spoor, water en lucht) en in het bijzonder op knooppunten rondom stations, hoofdwegen, invalswegen en (lucht)havens**

18-11-2009

Kwaliteit in de keten: een volwaardig partnerschap?!

3

1. CONCEPTUELE DUIDING VAN DE NODALE ORIËNTATIE

- **Aanvulling op welbekende *gebiedsgebonden werking* van de Nederlandse politie en link met *informatiegestuurde politiezorg***
- **Kritiek...**

"Als je dit invoert, draai je het nooit meer terug. We moeten het niet gewoon gaan vinden dat zestien miljoen mensen permanent worden bespied en gecontroleerd" (de Volkskrant, 23 juni 2005). Cf. futuristische onheilsprofetie George Orwell '1984'?
- **Hoe ging men er concreet mee aan de slag in Nederland?**

18-11-2009

Kwaliteit in de keten: een volwaardig partnerschap?!

4

1. CONCEPTUELE DUIDING VAN DE NODALE ORIËNTATIE

Volgens Bekkers, Van Sluis & Siep (2006) schuilt belangrijkste meerwaarde van het concept in het strategisch perspectief die ervan uitgaat.

Aanzet tot:

1. **Uitbreiding stromen (ook 'energie' en 'communicatie')**
2. **Iedere infrastructuur en 'stroom' eigen kenmerken, gevolg: twee mogelijke werkwijzen (inzetten op knooppunten of meevoeren op de stromen)**
3. **Nodaal politiewerk vereist risicoanalyse**
4. **Samenwerking met andere, niet-politiële en soms ook private partners onontbeerlijk.**

18-11-2009

Kwaliteit in de keten: een volwaardig partnerschap?!

5

SAMENGEVAT (Vander Torre, 2009)

1. Focus op stromen (mensen, goederen, geld & informatie)
2. Focus op infrastructuur (virtuele grenzen van het woongebied)
3. Focus op infrastructurele 'nodes': knoop- en kruispunten (plaatsen waar stromen bijeenkomen)
4. Bereiken van indirecte, positieve effecten op woongebieden
5. Vergroting mogelijkheden interregionale en nationale samenwerking
6. Betere mogelijkheden samenwerking met niet-politiële opsporingsdiensten
7. Controles richten zich op ontanonimiseren, identificeren, ontmobiliseren, tegenhouden
8. Toenemende intensiteit controles op plaatsen met een hoge infrastructurele dichtheid
9. Gerichtheid op groepen en personen in plaats van delicten
10. Minder specialistische, meer generalistische controles
11. Toenemend gebruik technologische mogelijkheden bij controles
12. Routinematige vormen van controles
13. Inzet van relatief zware bevoegdheden

18-11-2009

Kwaliteit in de keten: een volwaardig partnerschap?!

6

2. VERKENNENDE STUDIE IN DE ANTWERPSE HAVEN

NODALE POLITIESTRATEGIËN

*Kwalitatief onderzoek naar de uitwerking van
het concept 'Nodale Oriëntatie'
binnen het Antwerpse Havengebeuren*

Promotoren : Paul Ponsaers, UGent
Marleen Easton, Hogeschool Gent
Marc Cools, UGent
i.s.m. Bob Hoogenboom

Opdrachtgever : Politie en Wetenschap, Nederland

Onderzoeker : Fien Gilleir, Hogeschool Gent

1 augustus 2007 - 31 april 2008

18-11-2009

Kwaliteit in de keten:
een volwaardig partnerschap?

7

2. VERKENNENDE STUDIE IN DE ANTWERPSE HAVEN

ISPS CODE: ALFAPASS

BLUE BANANA

18-11-2009

Kwaliteit in de keten:
een volwaardig partnerschap?

8

2. VERKENNENDE STUDIE IN DE ANTWERPSE HAVEN

- Kwalitatief onderzoek (literatuurstudie, interviews & bezoeken)
- Insteek was aanpak van
 1. illegaal milieuafval,
 2. illegale wapenhandel,
 3. gestolen goederen &
 4. illegale migranten
- Ingezoomd op vier actoren
 1. Scheepvaartpolitie
 2. Federale gerechtelijke politie
 3. Gemeentelijk autonoom havenbedrijf
 4. Douane

18-11-2009

Kwaliteit in de keten:
een volwaardig partnerschap?!

9

2. VERKENNENDE STUDIE IN DE ANTWERPSE HAVEN

Ingezoomd op vier actoren:

1. De scheepvaartpolitie
 - 2001: capaciteit havenbrigades opgegaan in federale politie
 - Gestuurd vanuit cel bestuurlijke beeldvorming en analyse
 - Cruciale actor (buitengrensbewaking, toezicht op reglementering en eerstelijns politie in havengebied)
 - Diverse vormen van samenwerking in functie van diversiteit aan taken
 - Geografisch 1 gebied maar knooppunt van bevoegdheden

18-11-2009

Kwaliteit in de keten:
een volwaardig partnerschap?!

10

2. VERKENNENDE STUDIE IN DE ANTWERPSE HAVEN

Ingezoomd op vier actoren:

2. De federale gerechtelijke politie

- Twee gerechtelijke arrondissementen (Antwerpen en Dendermonde)
- Schengenakkoorden probleem om zicht te krijgen op stromen
- Weinig capaciteit om risicoanalyses te maken
- Voeden Algemene Nationale Gegevensbank (ANG)

18-11-2009

Kwaliteit in de keten:
een volwaardig partnerschap?

11

2. VERKENNENDE STUDIE IN DE ANTWERPSE HAVEN

Ingezoomd op vier actoren:

3. De douane

- Vanouds fiscale bevoegdheid inzake grensoverschrijdend vervoer van goederen
- Sinds 9/11 herpositionering: verhoging en verbreding van toezicht in functie van fiscaliteit én veiligheid
- E-customs (Electronisch douanieren) : vertrouwen ipv controle als uitgangspunt via certificaten cf. 'secure trade lanes' (80%)

18-11-2009

Kwaliteit in de keten:
een volwaardig partnerschap?

12

2. VERKENNENDE STUDIE IN DE ANTWERPSE HAVEN

Ingezoomd op vier actoren:

4. Het gemeentelijk autonoom havenbedrijf

- 2002: Port Community Services Portal-project met o.m. eigen kruispuntdatabank
- 2007: wet op maritieme beveiliging: verplicht lokaal veiligheidscomité

18-11-2009

Kwaliteit in de keten:
een volwaardig partnerschap?!

13

2. VERKENNENDE STUDIE IN DE ANTWERPSE HAVEN

- Praktijk in de Antwerpse haven weerspiegelt een diversiteit aan
 - Beleidsvoering
 - Rationaliteiten en visies
 - Institutionele settings
 - Aanpak
 tussen de betrokken actoren (de scheepvaartpolitie, de federale gerechtelijke politie, de douane, het gemeentelijk autonoom havenbedrijf,...)
- Enorme monitoring...deze praktijken vragen om een democratische toets in relatie tot rechten en vrijheden van burgers bv. recht op privacy.

18-11-2009

Kwaliteit in de keten:
een volwaardig partnerschap?!

14

3. ENKELE KANTTEKENINGEN...

- Grote stap van een abstract sociologisch begrip naar de politieke praktijk (Vander Torre, 2009)
- 'Nodal Policing': nodale oriëntatie toegepast door actoren binnen integraal veiligheidsbeleid.
- Deze nodale oriëntatie stuit bij actoren op weerstanden van structurele en culturele aard.
- Onderzoek geeft aan dat nodale oriëntatie eerder een 'zienswijze' is dan een 'empirische realiteit' in de haven van Antwerpen.

18-11-2009

Kwaliteit in de keten:
een volwaardig partnerschap?

15

3. ENKELE KANTTEKENINGEN...

Vraagstukken die nog op tafel liggen en verder onderzoek vereisen:

- Behoeft aan nadere afbakening concept 'nodale oriëntatie' en verdere operationalisering op basis van empirisch onderzoek
- Meer duidelijkheid over de effecten van nodaal politiewerk
- Duidelijkheid over de mogelijkheden op het vlak van bevoegdheden en instrumenten voor alle betrokken actoren binnen het integraal veiligheidsbeleid
- Duidelijkheid over de mogelijkheden op het gebied van informatiedeling tussen betrokken actoren
- Zicht op privacygevoelige aspecten van de nieuwe werkwijze
- Zicht op de gevolgen van deze werkwijze op de bestaande gezagsstructuur

18-11-2009

Kwaliteit in de keten:
een volwaardig partnerschap?

16